

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D1/1/A.Ö.-99/9 (Menfi Tespit)

Karar No : 99-27/244-148

Karar Tarihi : 03.06.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr.M.Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, Dr.Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A.Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER

B- RAPORTÖRLER: Aydın ÖZTUNALI, Abdulgani GÜNGÖRDÜ,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: - Soda Sanayi A.Ş.

D- TARAFLAR: - Soda Sanayi A.Ş.

Kazanlı Bucağı Yanı PK.654 33004 Mersin

- Camsar Sanayi Ara Malları Pazarlama A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No: 37 Maslak - İstanbul

- Cam Elyaf Sanayi A.Ş.

Çayırova, P.K. 62 41401 Gebze -Kocaeli

- Cromital S.p.A.

Via Diaz 30/32 20090 Opera Milano-İtalya

- Societa Italina per le Imprese Miste All'Estero S.p.A.- SIMEST

Via A.Farnese,4 00192 Roma- İtalya

E- DOSYA KONUSU: Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. kuruluşları ile Cromital S.p.A. ve SIMEST arasında kurulan Oxyvit Kimya San. ve Tic. A.Ş. ile ilgili hissedarlık sözleşmesine menfi tespit belgesi verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum Kayıtlarına 4.5.1998 tarih, 1005 sayı ile giren başvuru üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4, 6 ve 8. maddeleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 31.5.1999 tarih ve D1/1/A.Ö.-99/9 sayılı Menfi Tespit Ön İnceleme Raporu 31.5.1999 tarih, REK.0.05.00.00/42 sayılı Başkanlık Önergisi ile 99-27 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. bağlı kuruluşları (Soda San. A.Ş., Camsar Sanayi Ara Malları Pazarlama A.Ş. ve Cam Elyaf Sanayi A.Ş.) ile İtalyan menşeli Cromital S.p.A. arasında imzalanan "Hissedarlık Sözleşmesi"ne, rekabet yasaklarına ilişkin hükümlerinin zorunlu "yan sınırlamalar" kapsamında yer alması ve söz konusu anlaşma metninde 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4 ve 6. maddelerine aykırı herhangi bir unsur bulunmaması nedeniyle menfi tespit belgesi verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden; Soda Sanayi A.Ş., Camsar Sanayi Ara Malları Pazarlama A.Ş. ve Cam Elyaf Sanayi A.Ş.'nin Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.'nin (Şişecam) bağlı kuruluşları olduğu, söz konusu ana şirket ile Cromital S.p.A.'nın 10.1.1995 tarihinde hissedarlık sözleşmesi imzalamak suretiyle Türkiye'de bir ortak yatırıma başladıkları, daha sonra bu anlaşma doğrultusunda Şişecam kuruluşları (Toplam payı %50), Cromital (%35) ve SIMEST'in (%15) Oxyvit Kimya Sanayi ve Ticaret A.Ş. adıyla bir şirket kurdukları, söz konusu ortak girişimin Türkiye'de üretimi bulunmayan Vitamin K3'ün üretim ve pazarlamasını amaçladığı anlaşılmaktadır.

Dosyada yer alan bilgilerden, Vitamin K3'ün hayvan yemlerine de katılan kimyasal bir madde olduğu, üretiminde katalizör olarak kullanılan sodyum bikromatın, Şişecam'a bağlı Soda Sanayii bünyesindeki Kromsan Krom Bileşikleri Fabrikasında üretilmekte olduğu ve Oxyvit'in söz konusu maddeyi bu fabrikadan temin edeceği, üretim prosesi sonrasında sodyum bikromatın bir miktar değişikliğe uğrayıp, farklı bir likit (yeşil likör) olarak Kromsan tarafından geri alınacağı ve bu maddenin ilave bir işlentiye tabi tutularak deri sanayii tarafından tüketilen bazik krom sülfat niteliğini kazanacağı anlaşılmıştır

Başvuruya konu "Hissedarlık Sözleşmesi"nin 10.1.1995 tarihinde, Rekabet Kurulu'nun teşkilatını oluşturmasından önce akdedilmesi nedeniyle, anılan sözleşmenin ilgili Kanun'un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında değil, menfi tespit/muafiyet çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede oluşturulan ortak girişim şirketine ait Hissedarlık Sözleşmesi'nin "Rekabet" başlıklı 8. maddesinde;

"Cromital ve bağlı kuruluşları ve Şişecam ve bağlı kuruluşları Şirket ile dünya pazarında rekabete girmeyeceklerdir. Cromital (bağlı kuruluşları) ve Şişecam (ve bağlı kuruluşları) Türkiye içinde veya dışında Vitamin K3 ve türevlerinin üretimi için Ortak Şirketten ayrı olarak tek başlarına veya başka bir şahıs veya şirketle bu hususta işbirliğinde bulunmayacak ve yatırım yapmayacaklardır. Cromital ve bağlı kuruluşları ve Şişecam ve bağlı kuruluşları, başka bir şirket tarafından üretilen Vitamin K3'ü ve türevlerini, Şirket Yönetim Kurulu'nca aksi kararlaştırılmadığı takdirde, Türkiye içinde veya dışında pazarlamayacaklardır."

denilmek suretiyle ana işletmelere (Şişecam ve Cromital) genel anlamda ortak girişim ile rekabet etme yasağı getirilirken, aynı metnin "Teknik İşbirliği" başlıklı 9. maddesinin 2. fıkrasında yer alan,

"...Şirket hissedarlarından herhangi biri kendisine ait hisselerin tamamını veya bir kısmını devretse dahi, şirketin teknik bilgi üzerindeki hakları devam eder. Bu durumda hisselerini devreden ortak, 5 yıl müddetince münferiden veya üçüncü kişilerle benzer bir ticari faaliyet içine giremez."

şeklindeki ifadeyle bu faaliyet sınırlamaları, taraflardan herhangi birisinin ortak girişimdeki menfaatinin bitiminden sonraki 5 yıllık bir dönemi kapsayacak biçimde genişletilmektedir.

Ana şirketlerin ortak girişimin süresi boyunca şirketle doğrudan veya dolaylı olarak rakip olabilecek başka oluşumlar veya faaliyetlerin içerisinde yer alması, sadece söz konusu şirketin iç dinamikleriyle ilgili sorunlar yaratmakla kalmayıp aynı zamanda piyasadaki diğer aktörler (rakip teşebbüsler, aracılar, nihai tüketiciler vs.) seviyesinde de karışıklıklara yol açabilecek ve bu şirketlerin tüm yoğunluklarını ortak şirkete vermelerini engelleyebilecek koşullar yaratabilecektir. Bu çerçevede, ana şirketlerin ortak girişimin faaliyet alanından çekilmesi ortak girişimin sağlıklı bir şekilde oluşturulması ve işletilmesi bakımından zorunludur. Dolayısıyla, bu tür rekabet sınırlamalarını ortak girişim kavramının olmazsa olmaz unsurlarından birisi olarak nitelendirmek ve “zorunlu kısıtlamalar” kapsamında değerlendirmek gerekmektedir.

Söz konusu ortaklık sürecinde edinilen gerek teknik bilgi, know-how ve gerekse pazarlamayla ilgili vasıtaların (müşteri bilgisi ve portföyü, satış stratejileri, isim, imaj, vs.) kötü niyetle ve ortaklık aleyhine kullanılmasını engellemek amacıyla olan bu tür sınırlamaların süresi, sadece şirket itibarı ve imajı (goodwill) gibi unsurları içeren işlemlerde daha kısa belirlenirken, teknik bilginin de (know-how, lisans, isim hakkı, marka) bu sürece dahil edilmesi halinde daha uzun süreler için izin verilebilmektedir.

Mevcut ortak girişimin üreteceği Vitamin K3'ün üretim teknolojisinin dünya ölçeğinde beş ya da altı firmada bulunan özel bir yapısının olması, istisnai üretim koşullarının bir araya gelmesiyle (bikromat temini ve üretim sürecinde ortaya çıkan yeşil likörün dönüşümünün sağlanması) rekabetçi bir özelliğe sahip olunabilmesi, bu sinerji sonucunda, Türkiye'de daha önce üretimi yapılamayan, katma değeri yüksek Vitamin K3 üretiminin gerçekleştirileceği hususları dikkate alındığında, hissedarlık sözleşmesinde, taraflara şirketteki menfaatlerinin sona ermesinden sonraki 5 yıllık dönem için öngörülen rekabet yasağı; ortak girişimin varlığının devamı için zorunlu ve makul bir yan sınırlama olarak değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak, Şişecam Topluluğu (Soda San. A.Ş., Camsar Sanayi Ara Malları Pazarlama A.Ş. ve Cam Elyaf Sanayii A.Ş.) ile Cromital S.P.A. arasında, Türkiye'de Vitamin K3 üretimini gerçekleştirmek üzere bir ortak girişim şirketinin kuruluşu amacıyla imzalanan Hissedarlık Sözleşmesi'nde, 4054 sayılı Kanun'un 4 ve 6. maddelerine aykırı herhangi bir hüküm bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ve tespitler doğrultusunda; Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. kuruluşları Soda Sanayi A.Ş., Camsar Sanayi Ara Malları Pazarlama A.Ş., Cam Elyaf Sanayi A.Ş. ile Cromital S.p.A. ve Societa Italiana per le Imprese Miste All'Esterio S.p.A.-SIMEST arasında kurulan Oxyvit Kimya San. ve Tic. A.Ş. ile ilgili Hissedarlık Sözleşmesi'ne, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4, 6 ve 7. maddelerine aykırı olmaması nedeniyle aynı Kanun'un 8. maddesi gereğince talep edilen Menfi Tespit Belgesi'nin verilmesine,

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.